

Kirkelund

Matr. nr. 25a (Gl. Matr. nr. 14a)
Nu matr 25a, 15q(3stk), 16e, 27b, 27c
Ulkærvej 37, Grejs Østermark

Oprindeligt var Kirkelund fæstegård under Rosenvold Gods.

Det er en kontroversiel oplysning, da La Cour: Danske gårde oplyser Grundet som fæstegods, og mange efterfølgende beretninger har godtaget denne oplysning, men den er ikke korrekt. Gården lå oprindeligt inde i Grejs by. Den var flyttet ud inden 1800, så det må være sket umiddelbart efter overgang til selveje omkring 1791, og Peder Michelsen nævner selv, at det var ham, der flyttede ud.

Navnet Kirkelund benyttes allerede i slutningen af 1700-tallet og fortæller direkte, at gården allerede da var flyttet ud i nærheden af kirken.

Selveje: Skøde fra Greve Rantzau til Peder Michelsen af 25. marts 1784, tinglæst 4.juni 1791. B70 SP10 Fol 47.

1844-matriklen: 3-2-0-1½ (gl matr: 4-2-2-2 3/10)

1931: Matr 25a, 16c

1986: Købt matr 27b

Ejendomsforhold:

Før 1784-1812: Peder Michelsen

Han købte gården til selveje i 1784, men havde sikkert fået den i fæste kort før. Det må også være sket få år før, når man tager hans unge alder i betragtning, muligvis 1782.

Ældste skøde er tinglæst 27.6.1785.

Han var født i 1756 i Daugård sogn, som jo også hørte ind under Rosenvold Gods' område (Stavnsbåndet betød, han måtte tage tjeneste i det godsområde, hvor han var født) som søn af Michel Pedersen Smed.

Han mistede tidligt sine forældre. Hans far døde i 1763 og moderen, Dorthe Pedersdatter døde i 1772. Der blev holdt skifte efter dem begge, da der jo var mindreårige børn. Efter moderens død gav han arveafkald for begge sine forældre, det opfatter jeg som en antydning af, at han måske på dette tidspunkt fik løfte om fæstegården i Grejs, som han senere flyttede ud som Kirkelund. Men han var jo endnu kun 16 år.

I 1767 blev hans søster, Kirsten Michelsdatter gift med degnen i Grejs, Mikkell Qvist.

21. september 1781 blev Peder Michelsen i Daugård kirke gift med Karen Poulsdatter, født i 1757 i Assendrup, Engum sogn som ældste barn af gårdmand Poul Michelsen og Abelone Pedersdatter på et fæstehusmandssted i Assendrup under Tirsbæk Gods. Der var mindst 9 børn.

Peder og Karen var blevet trolovet samme sted 4. juli 1781. Kirkebogen skriver ganske vist Karen Sørens datter, men det må være dem.

I januar 1782 blev deres ældste barn, Michel Pedersen født i Daugård sogn, døbt 13. januar i Daugård kirke. (Daugård-Ørum KB 1736-1783, opslag 150.)

Flytningen fra Daugård til Grejs sogn må være sket mellem 13. januar 1782 og 10. august 1783. (Børn døbt)

Barn nr. 2, sønnen Jens er nemlig født i Grejs sogn.

Jens burde efter de gamle navneregler have heddet Poul, men det blev den yngste af Karen og Peders børn, der fik dette navn. Han blev født i 1788, men levede kun et år.

I FT 1787 ses familien herunder:

FT 1787:

Peder Michelsen	31	Gift	Hosbonde	Bonde og gaardbeboer
Karen Povelsdatter	32	Gift	Madmoder	
Michel Pedersen	6		Deres ægte barn	
Jens Pedersen	4		Deres ægte barn	
Dorthe Pedersdatter	2		Deres ægte barn	

1796: Peder Michelsen forsikrede Kirkelund for 590 Rdl. Begge navne står tydeligt i brandtaksationsprotokollen.

I 1808 solgte han en parcel fra gården, 2 skp, 2½ alb.

I 1812 overdrog han gården til sønnen Michel Pedersen. I Skøde- og Panteprotokollen lyder det bl.a. sådan: Jeg underskrevne udflytter fra Grejs gør herved vitterligt at have solgt og afhændet... til min søn, Michel Pedersen .. min påboende gård på Grejs Mark, Kirkelund kaldet. Hartkorn: 4-2-2-2 3/10.

Ihændelevende skøde fra Greve Rantzau af 25. marts 1784, tinglæst 4.juni 1791.

B70 SP10 Fol 47.

Købesummen var 600 Rdl + aftægt.

Peder Michelsen var ikke selv med til underskrivning af skødet. Det gjorde manden på Hovgård, Christen Lauritsen Hovgaard efter fuldmagt, muligvis har Peder Michelsen været syg. Han var 56 år gammel på dette tidspunkt.

Peder Michelsen købte herefter et meget mindre sted, matr nr 41 (blev senere delt i a og b). her fik han senere aftægt hos Niels Steensen.

Der er ikke umiddelbart en forklaring på, at han ville have aftægt hos Niels Steensen og ikke hos sin søn og svigerdatter på Kirkelund.

1812-1829: Søn, Michel Pedersen gift med Anne Hansdatter

Han ses på Matrikelkortet ori 1 (1819-63)

1812: Michel Pedersen blev gift med Anne Hansdatter 14. november i Sindbjerg Kirke. Samme år havde han overtaget gården efter faderen.

Anne Hansdatter var født omkring 1786. Hun var gårdmandsdatter fra Ulkær.

B 70 SP 6 Fol 663: Peder Christensen solgte en parcel til Peder Michelsen 20.6.1800 400 Rdl. Ældste skøde 27.6.1785

Tilsyneladende fik Michel og Anne ikke børn. Derimod ses især Michel Pedersen som fadder en del gange, bl.a. til flere af Ulrik Jensens børn på nabogården Østerlund.

1820: Gården blev brandforsikret for 800 rdl.

1829: Michel Pedersen døde 2. januar, kun 47 år gammel.

Muligvis havde hans hustru, Anne Hansdatter ført en arv ind i gården. I hvert fald var der oprettet testamente.

1829: Testamente: "Underskrevne Anne Hansdatter, enke efter afdøde gårdmand Michel Pedersen, Grejs Mark og som i sin tid oprettede testamente mellem ham og mig over vores fælles bo, gør herved vitterligt tillige med min lavvæрге, min broder Jens Hansen i Kirkeby, at være skyldig til følgende mine søskendes børn nemlig:

Gdm Mads Hansen i Fousing, hans datter Karen, 50 rdbl sølv.

Gdm Jens Hansen i Kirkeby, hans søn Hans, 50 rdbl sølv.

Afdøde skolelærer Peder Hansen i Ølholm, hans efterlevende datter Caroline, der opholder sig hos mig (Anne Hansdatter), 50 rdbl sølv.

Gdm Lauers Christensen Kyed i Ulkær, hans datter Karen, 50 rdbl sølv.

Gdm Godske Christensen af Vindelev, hans datter Karen, 50 rdbl sølv. I alt 250 rigsbankdaler sølv.

Denne kapital, som jeg oprindelig af godhed for bemeldte mine søskendes børn --, pengene skal blive stående i gården til Anne Hansdatters død (med renter).

Underskrevet: Hans Christian Nielsen (Slotsgården), Ulrik Jensen (Østerlund) Peder

Christensen. Anne Hansdatter med ført pen, Jens Hansen." – Derefter giftede hun sig med Peder Christensen, som var en ganske ung mand. (B 070 SP 20 fol 617).

Testamentet tilgodeser et barn fra hver af hendes søskende.

Det må jo have været hendes penge, da hun kun tilgodeser sine egne søskendes børn, ikke mandens. Det er et barn fra hver familie, og der er valgt en der hedder som hendes forældre: Karen eller Hans.

Gårdens htk: 4-2-2-2 3/10.

1829-1841: Peder Christensen og Anne Hansdatter.

Anne Hansdatter var ikke enke længe. 5. juli 1829 giftede hun sig med Peder Christensen, en ganske ung mand på 22 år. Hun var 45.

B70 SP6 Fol 663: Peder Christensen solgte en parcel til stedsønnen, Peder Michelsen.

Grejs Mark, Gaard, FT-1834

Navn:	Alder:	Civilstand:	Erhverv:
Peder Christensen	27	Gift	Gaardmand
Anne Hansdatter	48	Gift	Hans Kone
Hedewig Karoline!! - Hedevig Caroline Pedersdatter	10	Ugift	Deres Pleiedatter
Morten Sørensen	22	Ugift	Tjenestefolk
Maren Sørensdatter	25	Ugift	Tjenestefolk

I folketællingen herover ses niecen og plejedatteren Caroline, som også nævnes i testamentet. Hendes far (Annes bror) Peder Hansen var skolelærer i Ølholm, men var død før 1829.

I 1840 havde Peder Christensen købt en gård i Kalhauge/Kalhøve, Hornborg sogn, og han solgte Kirkelund til sin svoger, Jens Hansen.

Peder Christensen blev enkemand og giftede sig igen. Anne Hansdatters død er ikke fundet, men Peder Christensen var enkemand i 1845.

Med sin anden hustru, Else Kathrine Sørensen vendte han tilbage til Grejs og havde i årene 1868-1876 gården Hassellund, matr nr 41 på Grejs Hede.

1841-1868: Bror/svoger, Jens Hansen

1839: Jens Hansen overtog ifølge la Cour gården ved mageskifte gården. Men der er ikke i Skøde- og Panteprotokollen tale om et mageskifte, men derimod om rent salg. Ved FT 1840 var Jens Hansen stadig i Hornstrup sogn. Når man har talt om mageskifte, skyldes det måske, at det var Anne Hansdatters bror, der overtog gården.

Skøde underskrevet 18.2.1841, tinglæst 16.7.1841.

Jens Hansen betalte 2500 Rdl for gården.

1840/1841: Jens Hansen og familien må være kommet i 1841. De kom fra en gård i Kirkeby, Hornstrup sogn, hvor de ses ved folketællingen i 1840.

Både Jens Hansen og Karen Sørensdatter var født på gårde i Ulkær, Sindbjerg sogn.

Skødet blev underskrevet på Kirkelund 18.2.1841, tinglæst 16.7.1841.

1845: Jens Hansen & Karen Sørensdatter, 56, 42. Der var 4 børn.

1850: Jens Hansen & Karen Sørensdatter, 61, 47

1860: Jens Hansen & Karen Sørensdatter, datteren Karen 23, ugift

1863: Jens Hansen døde 16. maj på Kirkelund, 73 år gammel.

1864: Datteren Karen blev gift med Niels Vinkel Andersen Ladegaard

1868: Skøde fra Jens Hansens arvinger til Niels Andersen Ladegaard. Det er mærkeligt, at der går så lang tid, før de får skødet ordnet, og her er måske noget af forklaringen på, at han forlader gården.

Brandforsikring i alt 1650 rdl.

1868-1872: Datter, Karen Jensen og Niels Vinkel Andersen Ladegaard

1864: Datteren Karen blev gift med Niels Vinkel Andersen Ladegaard, fra Andkær i Gauerlund sogn. Vielsen fandt sted 14. maj 1864 i Grejs Kirke, efter at de havde fået kongebrev. Det betød, at der ikke behøvedes lysning 3 gange i kirken.

Niels Ladegaard Andersen var født 9. marts 1838. søn af gårdejer, Anders Jørgensen Ladegaard og Karen Therkildsdatter i Andkjær, Gauerlund sogn. Han var barn nr 6 i en stor søskendeflok på 11 børn.

I 1860 var han tjenestekarl på en gård i Gauerlund by. Han var endvidere i familie med de Ladegaard-personer, der var i Grejs allerede. Men hvordan han lærte Karen at kende, vides ikke.

1868: Selv om Karens far døde allerede i 1863, og de blev gift i 1864, blev det først i 1868 ordnet, så svigersønnen Niels blev gårdejer.

De fik sønnen Andreas i 1865.

Imellem 1868 og 1870 forsvandt Niels.

1870: Datteren Karen Jensen, står skrevet som enke, 33 år. Moderen, enke, 66 år.

Niels Vinkel Andersen Ladegaard forsvandt ifølge Grejsbogen pludseligt en nat. Der gik et stykke tid, før han blev erklæret død. I 1868 blev der dog udfærdiget en skifteattest, så Niels formelt var erklæret død.

Derefter blev Karen gift igen.

Grejs, Greis Mark, Gaard, FT-1870:

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Karen Jensen	33	Enke	Huusmoder		Hornstrup
Karen Sørensen	66	Enke	Huusmoder	Aftægtskone	Sindberg
Søren Jensen	30	Ugift	Broder	Gaardbestyrer	Hornstrup
Niels Jensen	28	Ugift	Broder	Karl	Greis
Sørine Hansen	20	Ugift	Tjenestepige	Tjenestepige	Hornstrup
Andreas Peder Andersen	4	Ugift	Søn		Greis

1872-1902: Datter, Karen & Jacob Pedersen

1872: Kirkebogen i Grejs: Brudgom, Ungkarl Jacob Pedersen af Lindved og fraskilte kone Karen Jensen, Grejs Mark, 36 år (hendes bortrømte mand, Niels Vinkel Andersen Ladegaard), Kgl. Bevilling til nyt ægteskab af 30. april 1872. Skifteattest af 12. november 1868 forevist. De blev viet i Grejs Kirke 11. maj 1872.

Jacob Pedersen reddede Karen fra et kummerligt liv til en ny tilværelse som gift kone, og selv fik han jo en gård ud af det.

Desuden kom Jacob Pedersen fra en familie, hvor både hans fædrene og mødrene familier var velansete og sikkert dygtige bønder.

Jacob Pedersen var født på en gård i Lindved i Sindbjerg sogn og var i øvrigt bror til kromand og gårdejer, Hans Jesper Pedersen på Bakkegården.

Brandtaksationsprotokollen (opsl 99): Niels Andersen Ladegaards kone og derefter Jakob Pedersen, brandforsikring 29.1.1872.

I 1872 døde Karens mor, Karen Sørensdatter.

Han udvidede gården. Skøde fra Christian Christiansen som befuldmægtiget for Sine Jensen til Jacob Pedersen på matr 16c (en parcel af Grejsgård).

1880: Jacob & Karen Pedersen, 41,43

1890: Jacob & Karen Pedersen, 51,53

1901: Jacob Pedersen havde stadig gården. Han spillede en aktiv rolle ved opførelse af den nye kirke.

1906: Jacob og Karen boede i matr nr 64b i Grejs.

Jakob døde 10.1.1919.

Vejle, Nørvang, Grejs, Gaard, FT-1880:

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Fødested:
Jacob Pedersen	41	Gift	Husfader	Sindbjerg
Karen Jensen	43	Gift	Kone	Hornstrup, Kirkeby
Anders Peter Andersen	14	Ugift	Barn	Greis Sogn Vejle Amt
Karen Pedersen	5	Ugift	Barn	Greis Sogn Vejle Amt
Jens Pedersen	4	Ugift	Barn	Greis Sogn Vejle Amt
Karl Pedersen	2	Ugift	Barn	Greis Sogn Vejle Amt
Hansine Jensen	19	Ugift	Tjenestepige	Greis Sogn Vejle Amt

Som det ses i FT herover, bliver der ikke skelnet mellem Karens søn fra første ægteskab og de børn, der senere blev født i hendes andet ægteskab. Sønnen fra første ægteskab blev gårdejer i Sønderjylland, men flyttede på sine gamle dage til Grejsdalen, hvor han døde i 1939.

1902-1918: Søn, Karl Peter Pedersen

1902, 11.dec: Karl Peter Petersen, født 1877 overtog gården.

Arealet var da 32,4 ha.

Forældrene kom på aftægt. Karl var født på Kirkelund i 1877, gift med Jacobine Marie Skaarup, født 1877 i Haslund ved Randers.

1906, 1911, 1916: Karl Peter Petersen var ejer.

1906: Der var datteren Kaja Maritha Skaarup Petersen født 16.2.1904, samt 3 tjenestefolk.

1912: Matr 25a, 16c, Hartkorn: 3-7-3-2½, ca. 59 tdr. Ld.

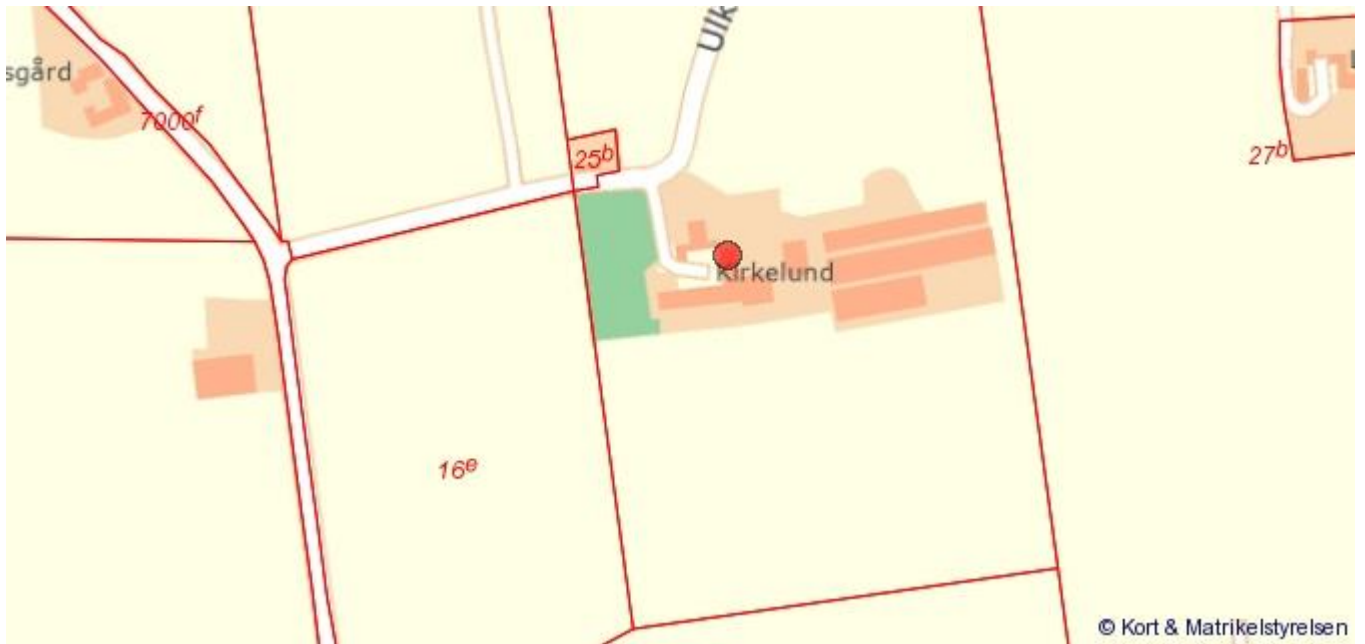
1917 blev skoven solgt til Elias Carlsen på Højgård. 5,5 ha.

I 1918 flyttede Jacobine & Karl Peter Pedersen til Nørre Bygade 10 i Grejs, og gården blev solgt til Julian Anton Sofus Andersen og hans kone Kirstine. Da var gården meget forsømt. Bygningerne trængte til fornyelse, jorden var udpint, og besætningen var reduceret. Karl døde i 1960, Jacobine døde senere.

1918-1956: Kirstine & Julian Andersen havde gården.

I 1960 flyttede Kirstine og Julian Andersen over i aftægtshuset, som Julian havde købt i 1927 og derefter lejet ud i en del år. Julian døde først, og Kirstine blev boende i huset til sin død i beg. 1990'erne.

Matr 16e var blevet tilkøbt måske i 1897. 19. dec 1960 solgte Julian til sønnen Niels Hess Andersen med den klausul, at matr 16e ikke måtte sælges i deres levetid uden deres samtykke.

Matr 16e er den parcel, der ligger lige syd for Østerlund. Det kan forekomme som en mærkelig klausul at lægge på sønnens virksomhed, da der ikke ligger bygninger på grunden. Matr 27b ses helt ude til højre på kortet.

1956-1960: Sønnen, Niels Hess Andersen blev forpagter.

1960-96: Anna Marie & Niels Hess Andersen var ejere af gården.

Forbedringer og udbygning fortsatte i deres tid på gården. I 1996 flyttede de til Vinkelager i Grejs.

I 1986 købte Niels Hess Andersen matr 27b af Aage Jensen.

1996, 2012: Søn, Thorkild Hess Andersen og Anna Lise er nu ejere.

De har minkfarm på gården.

Bygningerne:

Stuehus: 1850

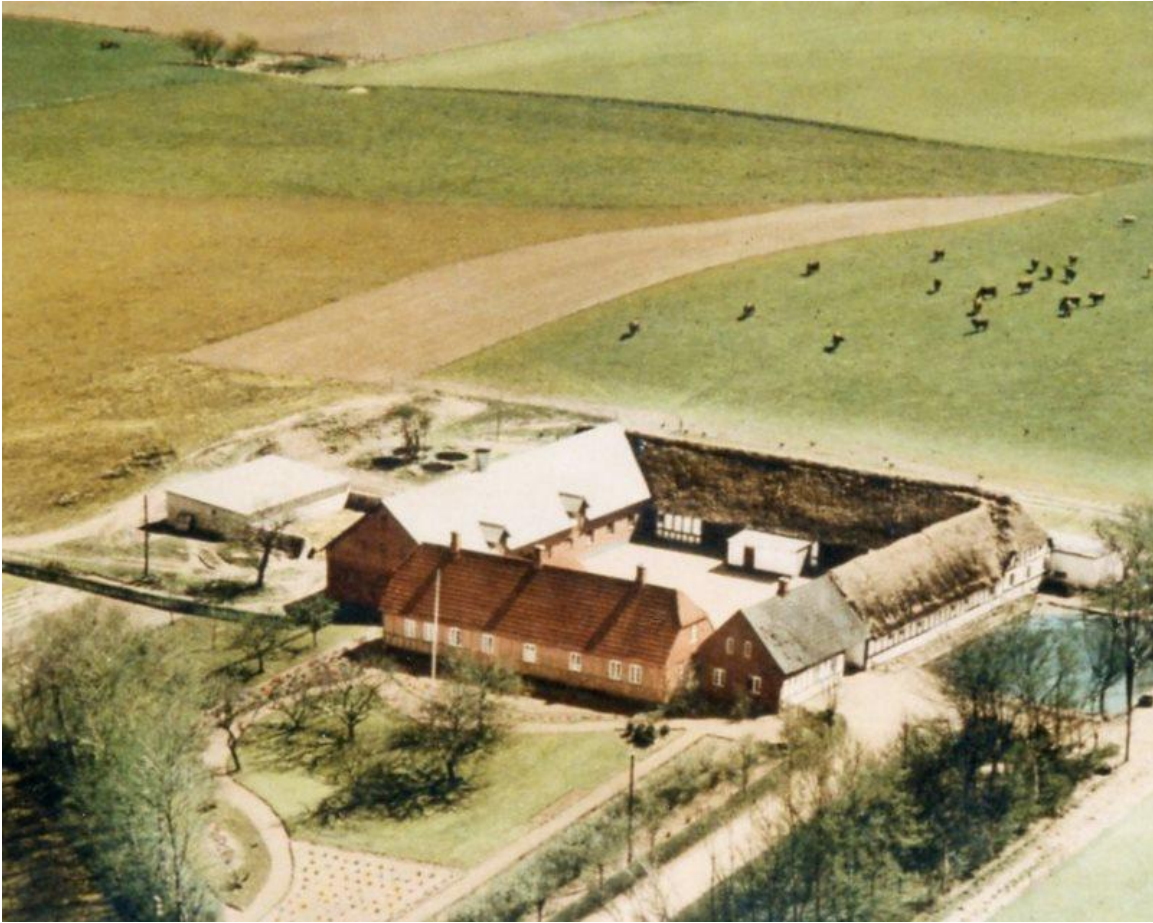
1930: Ny kostald

Øvrige bygninger: 1850, 1960, 1976, 1980, 1984 (minkhal), 1989 (minkhal), 2003 (minkhal).

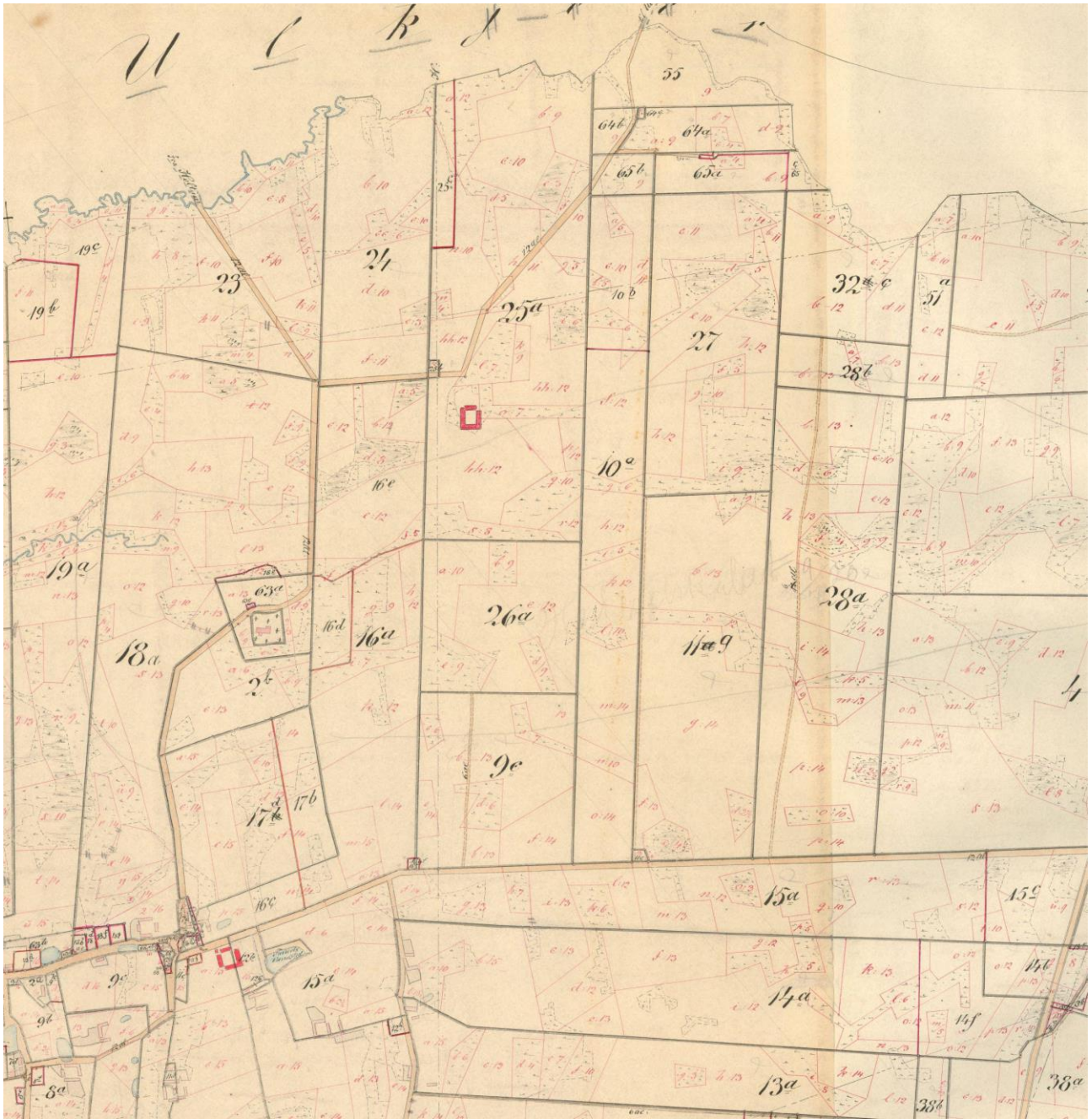
Jorden angives i la Cour "Danske gårde" at være dels "dyb lermuld", dels "stærk lermuld"

Kirkelund, foto fra la Cour: Danske gårde.

På matrikelkortet herunder ses tydeligt gården på matr 25a. Den havde også parcellen matr 16c.

Dagens Travlhed døde
over Mark og Vang.
Sindene blev øde,
Hænder trætte hang.
Høstens Nat har venligt
dæmpet Tid og Sted,
sænket Sind i Drømme
under Verden ned.

Thøger Larsen